

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura (jednooborové studium)

Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: **15. prosince 2023**

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení: A B C N

Student/-ka byl/-a seznámen/-a s výsledkem KP z ČJ

datum:

podpis:

Nové přijímačky na střední v ohrožení

Systém elektronických přihlášek má Cermat zařídít do 15. ledna. Zatím nemá ani dost specialistů na IT

Místo dvou přihlášek na střední školy a gymnázia tři. Kabinet Petra Fialy (ODS) tento týden ve středu podpořil novelu školského zákona. Ta má mimo jiné umožnit podání přihlášky elektronickou formou a sestavit si preferenci z vybraných škol.

Tyto změny má zajistit systém, jehož naprogramování slíbilo do konce letošního roku Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (Cermat). Na jeho vytvoření ale nezbyvá mnoho času. Portál totiž musí být pro školy zprovozněn nejpozději do 15. ledna příštího roku, protože na začátek února připadá termín přihlášek pro uchazeče.

Kvůli nedostatku času se tak Cermat rozhodl, že program pro elektronické podávání přihlášky vytvoří sám ve spolupráci s externisty. To ale ředitele středních škol příliš neuklidnilo.

„Je nám jedno, kdo systém vypracuje. Pro nás je důležité, aby se vše stihlo včas a aby vše fungovalo,“ řekl LN předseda Asociace středních průmyslových škol ČR Jiří Zajáček. Podle něj je také důležité, aby byl program bezpečný a nikdo se do něj nemohl nabourat.

STYLJIŠTIKA

1. a) Do kterého funkčního stylu patří tento text?

b) Do které jeho podoblasti?

c) Které slohové postupy se v textu dominantně uplatňují?

d) Určete slohový útvar.
2. a) Jak je text členěn z hlediska horizontálníhoho?

b) Vyjádřete téma:

2. odstavce

3. odstavce
3. Které prostředky vertikálního členění se v textu uplatňují a s jakou funkcí?

prostředky	funkce
.....
.....
.....
.....
4. K následujícím slovům přiřaďte na základě jejich výskytu v textu adekvátní slohový příznak. Vyberte přitom ze škály: výraz knižní, neutrální, termín, hovorový.

<i>přijímačky</i>
<i>naprogramování</i>
<i>preference</i>
<i>nabourat se</i>

SYNTAX

1. Znázorněte stavbu následujícího souvětí náležitým plošným schématem, v kterém budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větněčlenská funkce, sémantický vztah).

„Je nám jedno, kdo systém vypracuje, ale je pro nás důležité, aby se vše stihlo včas a aby vše fungovalo,“ řekl LN předseda Asociace středních průmyslových škol ČR Jiří Zajíček, podle nějž je také důležité, aby byl program bezpečný a nikdo se do něj nemohl nabourat.

2. U následujících výpovědí запиšte GVV a SVV:

a) *Je nám jedno, kdo systém vypracuje.*

GVV:

SVV:

b) *Kabinet Petra Fialy (ODS) tento týden ve středu podpořil novelu školského zákona.*

GVV:

SVV:

3. Definujte pojem diateze a určete její druh u následující výpovědi. Své řešení odůvodněte na VŠ úrovni. Následně výpověď převeďte do diateze opačné.

Diateze definice:

Portál totiž musí být pro školy zprovozněn nejpozději do 15. ledna příštího roku.

Typ diateze:

Odůvodnění:

Opačná diateze:

4. Proveďte syntaktickou analýzu následující věty jednoduché a její stavbu znázorněte náležitým plošným schématem (s údaji o každém větném členu a skladebních vztazích gramatických a sémantických).

Kvůli nedostatku času se Cermat rozhodl vytvořit program pro elektronické podávání přihlášky sám ve spolupráci s externisty nejpozději do 15. ledna příštího roku.

MORFOLOGIE

1. Určete slovnědruhovou platnost slov v textu:

- a) *střední* (napsí)
- b) *mimo* (1. odst., 2. řádek)
- c) *nezbývá*
- d) *totiž*
- e) *stihlo se*

2. Určete deklinační vzor níže uvedených jmen:

- a) *kabinet*
- b) *podávání*
- c) *spolupráce*
- d) *Zajíček*
- e) *specialista*

3. Utvořte větěně možných variantních tvarů:

- a) přičestí trpné pro femininum. sg.
infinitivu *zařít*
- b) přechodník minulý pro neutrum pl.
slovesa *rozhodnout*
- c) přičestí trpné pro maskulinum sg.
slovesa *stihnout*

4. Napište latinský ekvivalent:

- a) časování
- b) 2. stupeň adverbia

5. Uved'te:

- a) slovesnou třídu podle kmene přítomného
slovesa *vytvorit*
- b) 1. os. pl. imperativu slovesa *podpořit*

6. Napište:

- a) instr. pl. substantiva *asociace*
- b) nom. pl. (mask. živ.) adjektiva *průmyslový*
- c) gen. pl. substantiva *preference*

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. K následujícím derivátům uveďte jejich příslušné slootovorné charakteristiky:

přihláška

podání

- motivující slovo
- slovotvorný formant
- (včetně hláskových alternací)
- slovotvorný způsob a postup
- slovotvorná kategorie
- onomaziol. typ tvoření*

**(zde vybírejte ze škály mutace, modifikace, transpozice)*

2. Vypište z textu:

a) antroponymum

b) chrématonymum

c) domácí substantivní kompozitum

d) zkratkové slovo

e) graficko-fonickou zkratku

f) apelativní sousloví

g) univerbizát (univerbismus)

3. K následujícím slovům cizího původu z textu uveďte jejich domácí

synonymum. Vycházejte přitom z jejich lexikálního významu v textu.

kabinet

.....

specialista

.....

termín

.....

FONETIKA A PRAVOPIS

1. a) Proved'te fonetickou transkripci (českou transkripční soustavou).

Výzkum odhalil drsné podmínky v čínském hračkářském průmyslu. Dělníci pracují v přepočtu za 30 korun na hodinu, absolvují nezákonné množství přesčasů a přicházejí do styku s nebezpečnými chemikáliemi.

2. Vypište z předchozího textu:

- a) dva příklady asimilace znělosti
 - b) jeden příklad asimilace artikulačního místa
3. Označte pouze správná tvrzení:
- a) Výsledkem asimilace znělosti je výslovnost souhláskové skupiny téže znělosti.
 - b) Výpověď je menší jednotka než promluvový úsek.
 - c) Jednotky řeči jsou: foném a morfém.
 - d) Foném je neznakové povahy.
 - e) Hláška je obecnou neznakovou jednotkou, která má schopnost změnit význam slova.
 - f) Ortofonie je soubor norem pro spisovnou výslovnost.
 - g) V češtině je 5 vokálních fonémů.
 - h) Ve slově *mango* dochází k asimilaci znělosti.
 - i) Úžinové souhlásky jsou např.: *r, s, ž*.
 - j) Sonorním vrcholem slabiky může být jedině samohláska.
 - k) Výpověď: Kolik je hodin? - končí konkluzivní kadencí.
 - l) *ř* je ve slovech *džem, džus* je alofonem fonému /č/.

4. a) Rozdělte text kolmicemi na promluvové úseky (PÚ) a uveďte význam termínu PÚ.

b) Podtrhněte slova a spojení, na nichž bude realizován větný přízvuk:

Během pouhých dvanácti hodin došlo na silnicích Pardubického kraje ke dvěma smrtelným nehodám. Poté co v neděli v podvečer zemřeli dva lidé na Svitavsku, stala se v pondělí po čtvrté hodině ranní další tragická nehoda na Chrudimsku.

5. **Pojmenujte terminologicky hláskové změny, k nimž ve výslovnosti došlo:**

banka [banjka] kostka [koska]

sčítat [šči:tat]

6. **Označte výpovědi obsahující nenoremní jazykový jev (pravopisný, gramatický apod.):**

- a) Zavolala si už Honzovi, aby tě omluvil ve škole?
- b) Začíná se mi viklat zub, a proto se dentista rozhodl pro extrakci.
- c) Mezi supy se objevili i orli.
- d) Připomněla Milanovi, aby Karlovy boty na zimu určité koupil, protože ty staré prošlapal.
- e) Výslovnost několika mluvčej je poznamenána dialektem.
- f) Věřím, že ti bylo zadání jasné a že jsi úkol splnil včas.
- g) Výslovuje špatně všechny síkavky.
- h) Otázka kdy izraelská armáda vkročí do Pásmu Gazy přichází na přetřes již několik dní.
- i) Novákoví se rozhodli pro chytrý dům s fotovoltaickou elektrárnou, aby mohli nabíjet svůj elektromobil.
- j) Nezlob se Jano, nemohu ti dnes pomoci.
- k) Prokázalo se, že je Luboš N. nevinnen.
- l) Při zkoušení před spolužáky byla víc a víc nejistější.
- m) Rodiče nespokojenost s některými učitelkami řešily s ředitelem školy.
- n) Prospělo by ti být skromější.
- o) Dceřinná společnost je taková společnost, která je zcela nebo částečně ve vlastnictví jiné (mateřské) společnosti.